

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An religionis votu[m] ad statum perfectionis attineat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

in omnia vota, que sint dispensat illa, quod D. Thom. ad excipiendum solenne votum religionis apponit. In ea vero qua inferiora sunt, potest se inferiorum prelatorum prolata, utpote ad quos necesse est identidem recurrere. Quare exceptio voto religionis & perpetua castitatis exceptiarum, que peregrinationum, dispensare valent, nempe in votis orationum ac ieiuniorum reliquarumq. peregrinationum. Sed Sani Thom. non excipit nisi Hierosolymitanam, quia forsitan sua aetate nulla alia erat excepta. At forsitan hic quispiam eundem sanct. doctorem contradictionis redarguat. Dixit enim in 4. distin. 3. quaest. 1. art. 4. omnia vota perpetua referuari Papa, hic autem ait super votum ieiunij possit ab alijs prelati dispensari, & pariter rationis, quae nihilominus possunt in perpetuum fieri. Respondetur autem vota illic appellare perpetua, quae per se dum absolute eduntur perpetuitatem habent annexam, ut est votum religionis & castitatis, qui enim absolute castitatem vouit perpetuum intelligit. Votum autem ieiunij & orationis nisi perpetuitatis conditio exprimat, non affert illam ex sua natura & ideo quamuis in perpetuum fiant, possunt ab inferioribus prelati dispensari.

Scrupu-
lus.

Solutio.

QVÆSTIO V.

DE RELIGIONIS VOTO

in particulari.

ARTICVLVS I.

Vtrum religionis votum ad statum perfectionis attingat.

QVONIAM Bisariam, q. 2. dicebamus votum fieri solenne, videlicet vel per religionis susceptionem, vel per clericorum consecrationem, neque de eiusmodi solennitate, alijs se addicendum insinuantibus satis illic nobis dicere licuit operepretium duximus, ne truncum tractatum hunc reliqueremus, singulas quaestiones de eiusmodi votis hic tandem adhibere. Alteram, scilicet de voto religiosorum, ac de voto clericorum alteram. Arguitur ergo statim quibus nos haeretici argumentis oppugnam,

religionis votum nihil ad statum perfectionis attingere. Religionis tum vox, tum etiam res ipsa, vniuersae Christianae familiae sunt communes est namque religio cultus patriae, secundum illud Cic. 1. de Officijs. Religio est quae naturae diuinæ cultum & religionem asserit, quod quidem non solum Christianis omnibus, sed etiam cunctis mortalibus competit. Quod si aliquibus per Antonomiam tribuendum hoc nomen esset, soli sunt sacerdotes, sacrorumque administri, qui Hierarchias religionis actiones exequantur, falso ergo nomen hoc sibi monachi arrogat. Secundo arguitur. Perfectus in hac vita nemo esse potest, nam vt de Paul. 1. ad Cor. 13. Cum venerit, inquit, quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est, temerarium ergo est arripe impii nomen perfectionis in hoc lubrico seculo nobis usurpare. Quod si aliquid in teris perfectionis existit, illa in charitatis culmine & fastigio posita est. Secundum illud ad Col. 3. super omnia charitatem habere, quae est vinculum perfectionis. Non ergo in monasticis consilijs perfectio eminet. Terio denique ad rem proximè arguitur. Si religiosorum status ad perfectionem pertinet, eo praesertim quod in consiliorum exercitio quae monachi profitentur, perfectio collocaretur, hoc autem falsum est imo Christus sic nos Matt. 23. instruit, vt in illis duobus magnis mandatis, dilectionis Dei & proximi, pendere intelligeremus vniuersam legem & prophetas. In contrarium est quod verissimus Dionys. 6. c. Coelestis Hierarchie post Antistites religionis quoque perfectionem tribuit, quos monachos, & suo idiomate triapēdas, id est. Triadi perfecte famulantes nuncupat. De quibus subinde ait eos qui nominantur Dei famuli ex Deo puro seruitio & famulatu vniri ad monachalem perfectionem. Argumētum quoniam huius locuplere D. Tho. vt pleraq. oīa & luculenter edisserit. 2. 2. q. 74. & infra summatim, hic vero & ad rem praesentem accommode odio conclusionibus respondebimus, quibus ab ijs qui monachos dilacerant, eorum infirmita protegamus. Est ergo prima conclusio. Perfectio Christianae vitae, ad cuius fidem suscipiendam, adorandam, & colendam vn-

Probô. Versus obligatus est orbis, in solo charitatis calcune secundum suam essentiam & substantiam posita est. Conclusio liquida est, in hoc, namque uniuscuiusque rei perfectio consistit, q̄ suo supremo fini uniat per unam autem charitatem & angeli, & homo Deo uniuertur, qui vtriusque creatura finis est, ergo in charitatis fastigio nostra consistit perfectio, secundum illud citatum a postoli Super omnia charitatem habere, quæ est vinculum perfectionis. Cum vero audis, vniui non intelligas, adipisci, assequi, & comprehendere, hoc enim per visionem Dei, fit, in qua proposita nobis est nostra felicitas. Nam quamdiu in hoc corpore positi sumus, vt ait Paul. peregrinamur a Domino, atque adeo ipsum non attingimus, sed voluntate em habemus præsentem fieri ad ipsum, quod cum faciem eius contempserimus, obtingit nobis. Per charitatem autem sic cum ipso cõglutinamur, vt cum anima corpus, secundum illud Ioan. 4. Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Nam si physicam consulas, tam in anima corpus est, quam in corpore anima, sed diuinitate. Est in corpore in anima tanquã contentum in continente: hoc est in eo, a quo esse & quidquid est recipit. Et eodem modo nos sumus per charitatem in viuificantem nos Deo, sicuti secundum naturam in eo viuimus, mouemur, & sumus. Sed est vicissim anima in corpore tanquam forma in subiecto, atque per quandam similitudinem, sic Deus in nobis per charitatem est, quæ forma existit, qua nostra perficitur anima, secundum illud Io. 14. Qui diligit me, diligitur a patre meo, & ad eum venimus & mansionem apud eum faciemus. In hoc ergo vicariæ charitatis glutino, qua & nos prior Deus diligit, ac tubin de a nobis vicissim diligitur, fastigium nostra perfectionis consistit. Vnde 1. Ioan. 3. Nos scimus q̄ translati sumus de morte ad vitam, qm̄ diligimus fratres. Et subditur. Qui non diligit, manet in morte. Cõsulto tñ diximus secundum essentiam & substantiam, qm̄ quodammodo es aliarum quoque virtutum famulatu eadem perfectio pendet, nepe quorum aduinculo nutritur ac protegitur, scdm̄ illud ad Eph. 6. Accipite armaturam Dei, vt possitis resistere in die malo, & in oibus perse si stare. Armaturam aut̄ Dei appellat continentiam,

quæ lumbos succincti in veritate persistimus, loriceam iustitiæ, & scutum fidei &c. Secunda conclusio. Ad perfectio in præceptis duobus magnis charitatis consistit, s. Diliges Dominum Deum tuum, & proximum sicut teipsum. Neq. vero quenquã conturbare debet, quod & in charitate perfectionem consistere profitemur, & rursus in eius præceptis. Prioris enim sensus est, eandem ipsam charitatem nostrã esse perfectionem, posterioris vero, per præceptorum obseruantiam conseruat, fouetiq. & augeri. Conclusio hæc tum testimonio Christi supra citato stabilitur, in his duobus mandatis omnis lex pendet & propheta, tum etiam ad superiorum protinus cõsequitur. Etenim si charitas ipsa perfectio est nostra, consequens est, vt eius obseruatione præceptorum eadem perfectio solusque nostra dependeat, secundum verbum Christi, Si vis ad vitam ingredi, serua mandata non ex si non eodem gradu. Essentiam namque perfectionis nostrã, in charitate Dei sita est, secundum tñ hanc in charitate proximi. Quin vero ob id secundus charitatis gradus ad eandem attingit perfectionem, q̄ dilectio proximi nihil aliud quam quidam Dei amor est, iuxta illud 1. Ioan. 4. Si quis dixerit quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui non diligit fratrem suum, quem videt, Deum quem non videt, quomodo potest diligere? Etenim cum Deus omnium sit pater noster, quos intime charos habet, nemo eum ex corde diligit nisi & filios eius diligit, quos ipse diligit. Tertia conclusio. Præcepta hæc charitatis nullum nobis præfigunt diligendi modũ. Probatur, Quia præcepta admetiri debent ipsorum fini iubemur ergo eiusmodi præceptis sic Deum diligere & proximum, vt uterque diligibilis est modus autem diligendi Deum, vt ait Bernardus, est sine modo diligere, ergo eius præceptum nullum præfigit modum, s. vt hoc aut illo gradu a nobis ametur, alijve sic, alij vero aliter, sed absoluta est diligendi præceptio. Nec vero exemplum huius deest, quod nobis natura profert. Etenim vt 1. Politicorum acute Arist. perspectum est, sic inter finẽ & media differit q̄ finis, cum sit per se bonus, absq. modo & termino diligitur, nemo enim sibi præferit quantum sibi salutis velit, sed quia quo maior, eo melior, sine limi-

Secunda conclusio.

Augu.

Augu.

Rõ concludis.

Tertia conclusio. Probô.

Bernar.

Aristot.

tc exo.

ee exoptatur, medicamina vero quia tota bonitatem a sine sortiuntur, non quo maiora sunt, eo meliora, ob idque non infinitum, sed sub pondere & mensura, tum ab aegroto optantur, tum & applicantur a medico. Deus ergo quia supremus est finis, si ne modo iubetur amari, atque hoc illa verba sonant, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota mente tua, & ex totis viribus tuis. Proximus autem, tamen etsi non usque adeo absque modo sit diligendus, sed modus ille praescribitur, Et proximum tuum sicut teipsum, tamen & modus ille quandam praesertim infinitatis imaginem, nam homines etiam quadam tenus absque modo seipsum diligunt, imo vero dum vere se diligunt, illam sibi debent eternam felicitatem absque modo exoptare, eandemque reliquis. Consistit igitur essentialiter nostra perfectio in illis mandatis, quibus absque modo iubemur Deum

August. proximumque diligere. Vnde Aug. lib. de perfectione iustitiae: Cui ergo, inquit, non praecipitur nobis ista perfectio, quam in hac vita non habeat, scilicet in gradu perfectissimo, quae nec venialem offensionem admitti? Existit autem contra conclusionem hanc argumentum. Si perfectio Christianae vitae in eiusmodi charitatis praecipis consistit, quibus sine modo diligere Deum & proximum iubemur, cum eisdem praecipis cuncti teneantur mortales, vniuersi cogentur in culmine perfectionis vivere, atque adeo nemo esse valeret a culpa liber, quod impium est concedere, diuinaeque benignitati aduersum. Ad hoc autem respondetur non sic esse intelligendum, absque modo & termino positum esse charitatis mandatum, ut quemcumque obliget fastidium charitatis tenere, sed ut vnusquisque intelligat quo debeat diligendo conari. Quare, ut transgressionis delictum quis euitet, satis est ut nihil contrarium charitati eiusque praecipis committat, ut in solutione ad secundum luculentius patebit. Quarta conclusio: Reliqua omnia praecipia, tam illa quae in Decalogo expressa sunt, quam vniuersa, quae ad ipsorum rationes reducuntur, atque adeo cuncta consilia ad perfectionem ipsam charitatis assequendam referuntur, ac perinde in ipsis tanquam in instrumentis perfectio nostra consistit, diuersis tamen modo in praecipis quam in consiliis. Nam praecipia sic charitati in-

seruiunt, ut impedimenta tollant, quae vel ei contraria sunt, ut, Non furum facies. Non moechaberis, & reliqua, quae sub reatu mortali obligant, vel eandem reprobant, ut venialia peccamina. Consilia vero, ut supra dictum est, illa rescindunt, quae & si licita sunt, ne charitati profus inimica, tamen nonnulla sunt ad cultum procedentibus obstacula: qualia sunt rerum possessiones & matrimonia, quae mortalibus innumera faciunt negotia. Valent ergo, qui monachorum institutus peccantibus oblatant, haud n. vti nobis imponit, sic in operibus consiliorum excedis perfectionem collocamus, ut eius substantia & essentia in illis suspicemus subsistere, neque vero eadem consilia praecipis antecederimus, utpote quae non perinde arg. illa necessaria existimamus, sed sic prius monachorum ad perfectionem spectare profitemur, sicut acclius compendiarique via ad perfectionem obtrahendam expeditior est: acclius inquam incipientibus, et proecltioris planissima est. Atque hic forte non finit est sensus illius verbi Christi, Matth. 5. Qui fecerit mandata haec minima, & docuerit sic homines magnus vocabitur in regno caelorum. Qui quidem sensus Chrysostr. non latuit, & ideo a vobis illic per amplius locupletatus est. Apparet enim illic Christus consilia quibus Apostolicum ordinem instituebat, minima appellare mandata, & nihilominus asseruit eorum cultores magnos appellari in regno caelorum. Vnde nonnulla repugnantia prodire videtur, nam si minima sunt, quomodo eorum cultores magnos reddunt? aut si magnos redeunt, quomodo minima? Ratio ergo est, consilia idcirco censeri minima, quod non sunt ad salutem necessaria, veluti praecipia, quae proinde maxima censentur, quippe ex quibus nostra pendet salus sed tamen qui haec faciunt, eo magis vocabuntur, quod non solum praecipia seruant necessaria, verum & illa, quae etsi licita sunt, obstante nihilominus ei potest, ne tanto compendio gradibus charitatis ad eius perfectionem conare valeant. Vide quaedammodum non in consiliis perfectio constituitur, imo tam ipsorum quam praecipitorum perfectio in charitate posita est. Quare de ambobus ordinibus a se simul in eadem sententia Aug. Quae vnq. mandat Deus, ex quibus vnus est. Non moechaberis, & qui cuique non

Aug.

Argu.

Solutio.

Quarta conclusio.

non iubentur, sed speciali consilio monentur, ex quibus vnum est, bonum est homini mulierem non tangere, tunc recte fiunt quum referuntur ad diligendum Deum, & in hoc seculo & in futuro. Et abbas quidam Moyses, vt in Collationibus Patrum legitur. Ieiunia, inquit, vigilia, meditatio scripturarum, nuditas, ac priuatio omnium facultatum non perfectio, sed perfectionis instrumenta sunt, quia non in ipsis consistit disciplina finis, sed per illam peruenitur ad finem. Quinta conclusio. Consiliorum obseruatio non solum rationibus alijs, verum & ac etiam ad miniculum est ad alio rem obtinendum charitatis gradum, quod cautionem præstant, vt præstantius ac tutius custodiantur præcepta. Non dixerim consilia cum habere finem. Votum quippe castitatis non in hunc scopum refertur, vt euitetur adulteriũ, vel fornicatio. Neque votum paupertatis refertur ad cauendum furtum. Imo plurimi, qui hæc vouent, ab illis sceleribus liberi sunt, quamuis aliquæ eadem ratione contingat eiusmodi vota suscipere. Sed tamen hoc certum est, quod consiliorum exercitium, clypeus præceptorum existit. Qui n. paupertatem ex animo delegit, elongatior est a perpetrando furto, & qui voto se castitatis obstrinxit, abstractior etiam ab adulterijs. Et qui pompis seculi valde dicit, a cardibus est alijsq. in ferendis iniurijs tutior. Quare nulla aribitor violentia vaticinium illud Isa. 26. in hunc sensum adduci. Vbi propheta de vrbe fortitudinis loquens, cui est Saluator cõparatus, ait, Ponetur in ea murus & antemurale. Muri n. appellatione quid nisi legis præceptiones intelligamus, quib. salus nostra circumseptæ protegitur. Antemurale ergo, & vt sic dicamus, legis promeritũ, haud inepte consiliorum exercitium est, quibus Saluator noster legẽ euangelicam circumvallauit. Ecce quomodo monachi non in suis institutis perfectionem collocant. Sed vt Aug. verbis in De morib. ecclesie vbi de ipsorũ vita loquitur, vtamur, charitas inter eos, si legitimi sint, præcipue custodis. Charitati virtus, charitati sermo, charitati habitus, charitati vultus aptatur. Sexta conclusio. Votum religionis in paupertate consistit, castitate & obediẽtia. Ratio huius est, quod religio in hoc vt dictũ est, collocatur q̃ seculum deserat, vt Christum sequens gradus charitatis proficiat.

Huc n. atinet Paulinum illud verbum ad Gala. 6. Mihi absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Voluit enim eos qui Apostolicum institutum amplexturi essent sic mūdum post terga relinquere, vt non solum eum prorsus obliuioni traderent, verum & operam sedulo darent, vt mundus ipsorum vicissim obliuisceretur. Atque adeo vterque aliter sic esset alienus, ac si duo essent cadauera, hæc autem abdicatio mundi non aliter fit quam si illa relinquamus, quibus nos mundus retinet. Hæc vero, vt 1. Eth. auctor est Aristotia sunt genere bona, nempe externa, & corporis, atque anime, de quib. in sua prima cano. Ioannes, Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Hæc ergo bona ne sua exorbitantia, uel charitatem propellant, vel eius feruorem tepesciant, præceptorum lineis ac normis limitantur. Quare qui præcepta seruat, illis potest bonis licite vti, nam iustitiæ limina non egrediuntur. At tamen quia etiã tunc non possunt non multa alenda charitati creare pericula, saluifica Christus adiecit consilia, ut illis prorsus impedimentis eictis expeditiores tuam sequeremur crucẽ. Quod enim ijs etiam qui præceptis obtemperant possessio secularium bonorum periculosa sit, enarrauit diuine Christus Luc. 18. in illa parabola triplicis malignæ terræ. Quod enim seminaantis verbum in terra iactum sit, legis præcepta designat, humanis mentibus suscepta. Sed vel superbia vitæ eorum, qui secus viam ambulant, hoc est cunctis mundi honoribus inhiant, vel cordium ariditas eorum, qui carnis desiderijs mandantes in spiritualibus arefcunt vel eorum sollicitudo, qui pungentibus diuitijs implentur, semen idem saluiferũ, aut de monib. exponunt, aut toris inopia excicant, aut denique rerum auaritia suffocant. Hac igitur de causa Christus leg. fer noster dum in montem ascendens vt Mat. 5. refertur, vnde eum mundus audiret, nõ hominũ, aut angelorum, sed os suum aperiens, leges orbi ponere adornaret, statim qui optimus architector, ab ipso legũ fine, nempe a beatitudine exorsus, Beati inquit pauperes spũ, beati mites, beati qui lugent. Vbi tria monachorum vota delineant. In triplici namque, vt 1. Ethicorũ auctor est Soto de lust. & lu. Yy Arist.

Paulus.

Aristot.

Quinta conclusio.

Sexta conclusio.

Aristot. sapientes huius mundi versabantur errore de suprema felicitate. Alij quippe in diuitijs eam collocabant, alij vero in honoribus, atque alij in voluptatibus. Eorum ergo temulentam vesaniam trina sententia Redemptor retundit. Cum enim totus mortalium orbis felicitatem quam nullus non auet, vbi sita esset, seire percuperet, communi omnium desiderio primo verbo obuiam exiuit. Optatis, inquit, beatitudinē cognoscere, quo lex omnis ducit. Beati ergo pauperes spiritu, hoc est spontanei. Ac si dicat. Tantum abest immodicam rerum exuberantiam homines beate, vt iustitia in earū potius moderato vsu cōsiliat, beatitudo vero in eorum prioris neglectu & obiectu. Mox, beati mi res, nempe qui non satis habent iusto honorum moderamine, vt verum altiori se obedientia religantes, ab eorum tumultu perfugiunt. Beati qui lugent, hoc est, non qui voluptatibus subnervantur, felices sunt, sed cui legis prescriptio eis fruuntur, illi iusti. Qui vero vsque ad lutum illas repudiauerint, illi beati. Et quo id, paulo ante diximus, clarescat, nempe consiliorum exercitia ad egregiam mandatorum custodiam magnopere conducere, subdit Beati qui esuriant & sitiunt iustitiam, & beati misericordes. Etenim qui consiliorum votis sese perstringunt, non satis ducunt, praecepta iustitiae ac misericordiae vt cumque seruate, verum & sitientissime. Et quoniam tam consilia quam praecepta ad fastigium vt dictum est, & perfectionem charitatis perdunt, qua corda mundantur, cordium vero mundities ac Deum videndum mentis aciem purificat & exacuit, in qua visione beatitudo consistit, subdit. Beati mundi corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Et quoniam in omnimoda illa desideriorum facietate & tranquillitate positum est, vt iuxta Io. verbum filij Dei nominemur & simus, tandem concludit. Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Quod si trinum hoc consiliorum votum, quod vno hoc loco stabilitur, dispersum per Euangelium desideras, diuersis illud locis inuenies. Est enim paupertas horum ordine & vsu prima, quod Ambrosius super Lucam adnotauit. Nam vt rem facultates instrumenta sunt omnium vitiorum, sic eorum abnegatio generatrix est nutrixque omnium virtutum. De qua insigne plenissimumq;

extat Christi documentum, Matth. 19. vbi adolescentem, qui vitam aeternam scirebat gradatim instituit. Primum n. quod necessarium erat, admonuit. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Mox, cum se illa a iuuentute seruare respondisset adiecit. Si vis perfectus esse, vade & uende omnia que habes, & da pauperibus, & sequere me. Haud vt vendere quae habes, si nude id. consideret, consilium est, sed pauperibus erogare. At quia neq; in consilio vilo perfectione consistat, verum in eo quoad affectus Christi, ac perinde charitatis cultus, subdit. Et sequere me. Sunt fautor Hieronymus & Origenes illuc annuentes, quod adolecentes ille praecepta nō seruaret, cuius nonnullum inde sumitur arg. quod subditur. Impossibile est diuitem intrare in regnum caelorum, vnde Lutherani colligunt nullam illic perfectionem designari, praeter illam quam in praeceptorum cultu sita est. Re iam paritius considerata, praeferranda est altiori patrum sententia, videlicet vere respondisse, dum ea dixit ab ineunte aetate seruasse, tametsi non adeo id seruare fecisset. Reuertimur. Marcus tum eum Christum in iunium dilexisse, quod nisi vere loquuntur intellexerit, non fecisset. Adde, quod si Christus nosset mentitum fuisse, vel id ipsi significasset, vel non tanquam altiorum gradum supra mandatorum cultum adiecit. Si vis perfectus esse. In summa, cum tanto uelorum discrimine prius dixisset, Si uis ad uitam ingredi, serua mandata at subinde. Si uis perfectus esse, uende omnia que habes, quod reuera ad ingressum uitae non est necessarium. Citra dubium mandatorum necessitati adiecit spontanea consilia, quae utique ad perfectionem tutioris contemplationisq; via est. Quod quidem Petrus plane intelliges, protinus nomine omnium interrogauit. Ecce nos reliquimus omnia & sequuti sumus te, quid ergo erit nobis? Ex quib. uerbis, ut q. seq. uisuri sumus, edocui sumus. Apostolos uo. u. suscepisse, quod modo religiosi eorum exemplo edunt. Quod autem iuuenē consilium reuente Christus adiecit, nepe diuitibus difficilem esse ingressum regni caelorum, exaggeratio hinc periculorum, quae a diuitiarum possessione possessoribus imminet. Nam si ille qui ea praecepta ut cunq; seruasset, tanta uoluntate Christum, quem magistrum cōsecratur, conuenerat, qui se uia regni doceret,

SOTO
de iustitia
Legimus
DII
13

Votorū
numer.
deduct.
ex sacris
literis.
Ambro.

ante eius cõsilium quam diuitiarum possessiones repudiavit, quid de alijs sperandum? Ecce quemadmodum paupertatis votum non est perfectio, sed perfectionis medium, que in Christi obsequio charitatisque ardore collocatur. Idem ergo & de voto castitatis cõsuetudinem. Hoc enim & alterum verbum eiusdem Redemptoris in eodem cap. de notat. Sunt eunuchi qui se castrauerunt propter regnum caelorum. Idemque docet Paul. I. ad Corint. 7. Qui sine vxore est sollicitus est, que Domini sunt, quomodo placeat Deo. Et mulier innupta & Virgo cogitat que Domini sunt, vt sit sancta & corpore & spiritu. Quibus locis non in castitate, sed in charitate perfectio ponitur. Atque idem de voto obedientie facie est elicere ex verbo Christi, I. uc. 9. Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quod die, & sequatur me. Etenim cum hominis natura, que cæteris animantibus præstat, de libertate penitus dignoscatur, secundum quam factus est ad imaginem Dei idem est se hominem ipsum abnegare, quod propriam libertatem alicuius arbitrio voti nexu subdere. Sed nec in hoc perfectio figitur nisi Christum se quæris sibi sita est charitas. Consulto autem septimam hic addiderim conclusionem. Abrenuntiatio seculi eo pacto quod explicatum est, non modo in iure diuino existit per Christum legiserum nostrum constituto, verum etiam ex visceribus naturalis iuris depromitur. Atque adeo Christi prædicatio legit naturalis declaratio fuit. Probatur. Christus qui auctor fuit nature vt crebro in superioribus diximus illam neque destruxit, neque mutauit, sed sua legem declarauit, tunc etiam, vbi ipsa deficiebat, perfecit, consuluit autem nobis eadem seculi renuntiationem, ergo id ipsum in iure nature latebat licet non omnibus esset votum. Secundo ad idem arguitur. Deum, dum homo factus in hunc venit mundum, maxime decebat, vt illud vite in futurum nobiscum victurus iniret, quod secundum naturam, quam ipse condiderat, optimum esset, elegit autem eam vitam, que in consiliorum exercitio posita est, nempe paupertatem, & inaccessum castitatis culmen, nam obedientiam que castitatis voto annexa est, cum caput esset ecclesie, nemini præter parentem suum præsta-

re potuit, ergo hæc est a natura sua optima vita. Sed forsitan quis respondeat, nõ quod secundum naturam optima est, cum elegit vite conditionem, sed quod cum nobis esset ad vitam æternam expeditor, decuit vt non solum verbis, sed & exemplo nos sic institueret. Fuit enim concedens, vt facere inciperet, quod verbo docturus erat. Hic autem cauillus neiuum argumenti non rumpit, imò illud confirmat. Si enim nobis hæc vita expediebat, signum est, ex natura rei esse expedientem, alioqui aliter nos instituisset, quoniam ne rerum naturam mutaret docuit nos eius veritatem. Atque id demum legitima ratione & causa monstratur. Ille est, secundum naturam optimus vite status, qui ad sempiternam felicitatem assequendum aptior est & expeditor, quod autem eiusmodi status in renuntiatione seculi consistat, ex natura rerum plane colligitur, quando quidem iam monstratum est, temporalia bona, vxorūque ac familiarum apparatus humanos animos inescare atque irretire, ne ad spiritualia suo ferantur impetu. Quod si nos quis forte redarguat, hæc bona temporalia Deo auctore in gratiam humani generis esse creata, nobisque in vsum indulta, quare legitimum eorum vsum proprius ad perfectionem accedere, quam omnimodam eorum abiectioem? Respondetur, argu. concludere quod si in eo statu hominum genus perisset, in quo Deus illud condidit nihil periculi ab eiusmodi bonis nobis immineret, sed potius ad inflammandum diuinum amorem nobis esset obsequia, atque adeo tunc neque castitas virtutis munus esset, neque vero paupertas. At tamen post lapsum eiusdem nostri generis illa que nobis salubria erant, facta sunt nocua non quod res ipse naturas suas mutauerint, sed quod nos nostram deprauauimus. Sicuti vinum quod sanis vlti est, egroris est nocuum, inedia vero que firmis validisque hominibus nocet febrem patiens medela est. Octaua denique postremaque conclusio sit. Ad perfectionis statum, qualiter in consilijs consistere explicatum est, nec sufficit, nec vero requiritur vt se ipsa legitime custodiatur, sed in hac eiusmodi statui consistit, quod perpetua voti solennis obligatione stabilitur. Conclusionem hanc contra eandem Lutheranorum hæresim, sic enim eodem, citato lib. Deuotis

Solutio.

Repl. ca

Obie. stio.

Solutio.

Octaua conclu.

Luther. error.

Paulus

Septima conclusio.

Probatio conclusio.

Secunda argum.

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Prima
ratio cō
tra Lu
therum

monasticis, religionis vota permittit, vt ta
men non perpetua, & quo hominē de suis
verbis agnoscas sic inquit. Monachis vouē
dum esset. Voueo obedientiam, castitatē,
& paupertatem secundum regulam D. Au
gustini vsq. ad mortem libere, hoc est, vt
quando mihi visum fuerit mutare possim.
Vide temulentam verborum pugnantia
vsque ad mortem, vt mutare ipsosim. Si
enim vsque ad mortem, quomodo mutari
potest? nam vinculum quod ante mortem
abruptur, non est vsque ad mortem firmum.
Igitur conclusio hæc de duobus pen
det. Prius est, vtum legitime ac decen
ter tale votum facere quis possit perpetuum?
Posterius, ad statum perfectionis sit neces
sarium? Et quidem priorem partem nemo
nisi mente cæcus, negare valet. Enimvero
cum se homo ciuilibus contractus in per
petuum obligare queat, cur se non poterit
Deo æternum mancipare? vt quod antea
integrum erat, atque adeo sibi liberum fa
cere, deinceps, per datam fidem in vincu
lum præcepti transeat? Potest inquam quis
que res suas in perpetuum vendere, potest
& libertatem suam connubiali fœdere cō
iugi obligare, vt nexus inde reflet in solu
bilis, imo vero secundum ciuiles leges po
test qui sese in perpetuum seruum alteri
vendere, atque adeo alijs multis modis
suam alteri sic in perpetuum impignorare
fidem, vt citra culpam nullus ei pateat ad
libertatē regressus. Quid ergo obstat quo
minus se Deo, cui seruire regnare est, se
quisque possit seruum offerre, idque in solu
bili vinculo sanctissime confirmare. Ad ce
dit huc, quod sacerdotes deceniter etiam ir
reuocabili fœdere sacrorum ministerio al
ligant. Adde quod qua ratione isti negant
posse se quenquam legitime & congrue in
perpetuum obligare, negare coguntur id
fieri posse in tēpore aliquod certum ac præ
finitum, quantumcūq. sit paruum. Nam
si potest se homo in annum deuincere, po
terit & in duos, & in decem, & perpetuo.
Quod nō potest in annum, fit vt neque in
mensē, neque in diem neque in horam.
Quod est totam voti naturam denegare.
In summa, isti nullam obligationem in vo
to cognoscunt. Haud ergo ad suam phre
nesim respondendum est, eis contra sapiē
tis documentum, similes videamur. An
vero consiliorum exercitium citra perpe
tuum votum non mereatur status nomē,

Secūda
ratio.

monstrandum nobis reliquum sit. Id quod
sic elucidatur, status, idem sua voce esse ta
dicatur, quod conditio libertatis, aut serui
tutis, dicitur enim status matrimonialis, pro
pter vinculum fidei inter coniuges, que
quædam est seruitus, & status mulieris soluta
ta propter libertatē, status autem spirita
lis siue seruitutis sit siue libertatis, non soluta
internè obligationem, que Deo patens est
requirit, verum & externam solennitatem
in conspectu ecclesie. Non enim hęc de sta
tu gratie aut peccati vobis sermo est, qui
in foro tantum Dei decernitur, sed de il
lis statibus atq. ordinibus, quibus ecclesie
pulchritudo compaginatur, que cetera regi
na sponso a dextris alidit, citiūmicta vari
rietate. Exemplū in ciuilibus patet. Haud
enim ob id, quod quis alteri seruiat, in sta
tu seruorum est, nam potest quisque libe
re alteri in seruire, sed quia solenniter se in
seruum tradit. Nec vero in statu libertatis
asseritur, propterea quod qualitercūq. a
seruitute se eripiat, nam potest fugere, sed
quia publico instrumento libertate dona
tur. Pari vtrique modo & si quisq. ab que
lenni voto possit cōsiliiorum exercitio pro
ficere, atq. adeo illum charitatis gradum
ac meritū apud Deum attingere, quem re
ligiosorum multi nondū fuerint atsequuti
statū tamen perfectionis nemo abiq. pe
petuo vinculo habet. Et vice versa, quantum
religiosus non pro ratione & dignitate sui
instituti fuerit charitate progressus, nihil
minus ratione solēnis voti in statu est per
fectionis. Ob idq. vbi cetera paritatem ha
beant, idē opus religiosi, vt q. 2. dictū est, sa
mularioris est apud Deū meritū. Cōfirmat
ur autē eadē nostra cōclusio. aduersus istos
hæreticos. Nam nisi perpetuo voto religio
constaret, multa essent Euangelica testi
monia, que nullum haberent legitimum
sensum. Illud enim Luc. 9. Nemo mittens
manum suam ad aratrum & respiciens re
tro, aptus est regno Dei, etiam si de Chri
stiana religione in vniuersam veritatē ha
beat peculiariter tamen vita monasticæ sō
cti applicent, sicuti & illud Luc. septimo.
Memores estote vxoris Loth. Et tamen si
citra culpam liceret a cœnobio in seculum
retrogrēdi, nihil iuris regni Dei illa ratio
ne deperiret. Et illud supra citatum Leuiti
27. Omne quod Domino consecratur,
siue homo fuerit siue animal, non veniet
nec redimi poterit, sed sanctum sanctiorū
crit,

SOTO
de Iustitia
Legibus
DII
13

erit, haud inepte, ut supra videmus, sacerdotibus monachis affluunt. At quid cum istis disputamus nisi religionum instituta solenni voto firmarentur, quidnam esse nati aliud religiosorum claustra, quam hominum ludibria, nuncpe hodie plena, cras vacua? Et qui hodie cucullam gestaret, cras esset opifex coniugatus. Restat autem contra ea quæ dicta sunt postremum argumentum solvere. Inter cœnobitas nihilo lecius distinguendi sunt tres hominum ordines, quam inter seculares, videlicet incipiētiū, proficientium, & perfectiorum non ergo omnes sunt in statu perfectionis. Ad hoc vero per ea quæ circa postremam conclusionem modo dicebamus, reponitur.

Thom. Nam et si anteceden verum sit, consequentia tamen, est nulla. Dicuntur enim esse in statu perfectionis, non propter progressū ad culmen, sed propter votum. Quamuis pudore debeant monachi omnes suffundī, qui non ad eum conuolunt scopum, quem habitū & ceremonijs proficiunt. Igitur qui monachorum statum, sic explicatum, perfectionis esse denegas, in ius omne naturale, scilicet diuinum & humanum iniurius est. Haud enim vquam vlla fuit mundi ætas, in qua non essent aliqui a reliquo populo vitæ instituto semoti, qui specimen aliquod religionis præferrent. In initio namque statum naicentis orbis, inter cæteros morales legitur Gen. 5. Enoch peculiariter ambulasse cum Deo. Quare non referuntur morte sublatus, sed non apparuisse. Et inter Phil. Pythagoreorum scola ac Diogenis æscle vitam agebant a communi cœtu secectam, ab ijs videlicet abstinentibus secularibus fruitionibus, quæ votis monasticis abijciuntur. Et Romæ erant sanctimoniales quæ vestē virginitatem voto consecrabant. Et Hier. 3. commemorantur Rechabites, quorum religionis professio erat, vinum non bibere, neque domos extruere, neque sementem ferere, neque plantare vineas. Et de Elia atque alijs Prophetis refert Pau. ad Heb. 11. quod circumibant in melioris, in pellibus caprinis, egentes angustiati, assidēti, quibus dignus non erat mundus, in solitudinibus errantes, in montibus, in speluncis, & in cauernis terræ. Et ut c. 3. super Math. de Iosepho libr. 1. 8. antiquitatum retulimus, aduentum Christi degebat in deserto Iudææ Essenorum collegium, a reliquo populo

in cellulis segregatum, videlicet a mari monijs abstinentes, paucissimoque cibo vterens, eodem denique instituto, quo Christianum Anagoreæ mirifica sanctitate videntes, inter quos fertur Iohannes Baptista nutritus. At quando in hunc diuinum incidimus, quisnam eum respiciens in religiones audeat obgannire. Hic namque Dominus præcursor antea sanctus quam natus, non aliter appropinquans regnum celorū prædicare tentauit quam ab humano conuictu remotus, habitūque & victus horrore significatius quam uerbo, illius principium vite nos admonens, quam pro sua uili monachorum institutores imitari satageunt. De Apostolis autem angustia loci dicere non sinit, quemadmodum a magistro suo prima susceperint semina, primaque iecerint fundamenta cœnobitice vite. Alij n. fuerunt, inter quos Thomas Vvaldensis 2. & 5. tomo de sacramentalibus aduersus Vvicleff, argumentum hoc diuissime locupletauerunt. Mihi autem is raturū animus fuit, ut scolastico stylorem vtcunque summarim dilucidarem.

Ad primum igitur arg. respondetur, religionis nomen cōmuni vulgariq; significato vniuersos comprehendere morales ac præcipue Christianos, quatenus Deum virtutum officijs secundum legis præcepta colūt. At vero per Antonomasiam illis tribuitur, qui super præceptorum cultum, cōsiliorum statum capeffunt, siue religio a religando dicatur, ut Aug ait, in De vera religione nempe quod præter præceptorum nexum actioni se religant, siue, ut Cic. lib. 2. de natura Deorum visum est, religiosi telegendo dicti sint, quippe qui omnia quæ ad cultum Dei pertinent, relectent & tanquam relegant. Sacerdotes autem hoc pariter nomine, videlicet sacerdotum, quod sequenti lib. iterum disturi sumus, per similem antonomasiam appellantur eo quod inter Christianus qui suo modo se suaq; Deo sacrificant, proprie sacrificia offerunt. Quare antiqui Patres monachorum religionem, non verebantur perfectam appellare, ut est apud Vvaldensē tomo 3. c. 83. Vide e.

Ad 2m arg. egregie Aug. respondit in li. de perfectione iustitiæ, perfectionē charitatis i hac vita absolute uniuersalitateq; nobis præcipi, adeo ut sub illo gñali præcepto, Diliges Dominū Deum tuum ex toto corde tuo, dilectio etiam patriæ cōprehendatur.

Y y 3 Enim-

Argum.
Solutio.
Thom.
Paulus.
Ioseph.

Vuald.
Ad primū arg.
August.
Cicero.
Ad secū dum ar.

Enimvero, sicuti in inferno nunquam a Dei odio desinitur, quod illic etiam peccatum est, licet non sine maioris pœnæ demeritorium, ita & in patria ubi nunquam a Dei amore cessatur, mandato dilectionis obeditur: tamen si meritum gloriæ non augeatur. Ex hoc autem Aug. assertio Lutherus suum illud delirum dogma elicit: Quod nemo in hac vita dilectionis mandatum implere valet. Ex quo rursus intulit, quod cum singula opera ad normam eiusdem mandati exigere tenemur, quocumque opere cuiuscumque virtutis peccamus. Hoc enim erat illius hominis ingenium, ut passim pugnantia diceret. Haud siquidem cæcus videre potuit, quemadmodum diceret, Deum nos ad impossibile obligare: quod ex sententia Hier. assertu impium est, ut lib. 3. De natura & gratia, c. 4. latissime demonstraui. Aug. ergo illic se plane explicat. Vbi duplicem charitatis perfectionem dignoscit: nempe viam & patriam, per charitatem enim viam tendimus in illam, quæ est patria. Quare perfectio huius nostræ est, recta ad brauium currere, ut dicit Paul. Perfectio autem patriæ est in Deo ipso quiescere. Atque adeo in hac vita implemus præceptum tanquam viatores, ut ex toto corde, idem sit quod nihil charitati aduersum mentis assensu concipere. In patria vero, tanquam comprehensores, ut ex toto corde idem sit, quod continenter sic amare ut nihil de amoris seruire neque per minimam negligentiam vnquam remittamus. Quin vero non solum impletio mandati charitatis in hac vita esse potest, quæ incipientibus cum aliquo collustratur timore, verum & perfecta charitatis quæ secundum Io. foras mittit timorem, quia ut ipse ait. 1. Cano. c. 2. Qui seruat verbum eius, vere in hoc charitas eius perfecta est. Et Christus nos admonet, ut simus perfecti, sicut eius pater. Et Pau. 2. ad Corin. 13. De cætero fratres gaudete, estote perfecti. In summa, ut Lutheranis satisfaciamus, non Aug. modo, verum & Pau. ad Philip. 3. vtrunque perfectionis gradum, nempe viam & patriam plane distinxit, ait enim primum. Non quod iam acceperim, ut iam perfectus sim, scilicet triumphantium perfectione. Sequor autem si quomodo. Io. comprehendam. Perfectio ergo viam sequi est, de qua protinus subdit. Quicumque ergo perfectus sumus, hoc sentiamus. Igitur 1. ad

Cor. 13. de perfectione patriæ loquebatur, per quam illa, quæ cum fide viam est, cucubatur. Iacobus autem intelligit etiam perfectos in via, in multis venialibus offendere, quæ charitati non aduersantur. Ad aliud autem ad Colos. 3. iam concessum est, perfectionem quidem in charitate consistere. In consilijs autem tanquam instrumentis. Ad tertium argumentum per secundam conclusionem satisfactum est, nempe in illis duobus mandatis, tanquam in conseruantibus, eandem suam esse perfectionem.

ARTICVLVS II.

Virum paupertatem ad mendicitatem vsque ad perfectionem vita monasticæ pertineat.

Postquam in genere de perfectione nobis institutum dictum est, congruum, ut de singulis trium vitorum nonnulli disputationis adhibeamus. Et primo de paupertate quaeritur, virum vsque ad mendicitatem sit congrua, videtur enim Apostolus 2. ad Corinth. 8. modum Christianis elemosynarum præstitueret: Si voluntas, inquit, prompta est, non secundum id quod non habet, non enim ut alijs remissio, vobis autem tribulatio, sed ex æqualitate. Vbi sic Christi alumnos, ad elemosynas animat ut simul admoneat ne se tribulatione paupertatis premant. Et glossa illud ad Timo. 6. Habentes alimenta & quibus tegamur, ait, non esse hæc temporalia abijcienda. Secundo, qui se periculo ebrietatis impatiens, in culpa est, qui autem se in mendicitatem adigit, tale subire periculum, ergo id non est virtus. Secunda vero præmissa, multis testimonijs comprobatur. Ait enim Sapiens Prover. 30. Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi, sed tubæ tantum victui meo necessaria, ne egesset compulsum furer, & penuriam nomen Dei mei. Et Eccles. 27. Propter inopiam multi deliquerunt. Et Phil. 4. Eth. Videtur, inquit, diuitiarum corruptio perditio quædam ipsius hominis, quippe cum homo diuitiis viuat. Tertio, virtus, ut 2. est Th. in medio consistit, mendicitas autem extremus est. Eo potissimum quod diuitie felicitatis instrumenta sunt, ut 1. Ethic. auctor est Philof. cuius Eccles. ca. 3. 1. stipulatur. Ergo mendicitas aduer-

Lutheri
pestiferi
dogma.

Hieron.

Paulus

SOTO
de iure
Legibus
DII
13